

Historie katedry geografie

Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Miloš Fňukal – Jindřich Frajer – Martin Jurek – Miloslav Šerý – Václav Toušek

V roce 2009 oslavuje katedra geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci padesáté výročí svého založení. Při této příležitosti pořádá ve dnech 10. a 11. 6. 2009 mezinárodní vědeckou konferenci „50 let geografie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci“ a 27. 6. 2009 setkání absolventů geografie na UP.

Budova Přírodovědecké fakulty UP na třídě Svobody č. 26.

Stručný přehled

1959

Ke dni 1. května nahrazují Ústav geologie a geografie dvě samostatná pracoviště: katedra geografie a katedra mineralogie a geologie.

1964

Vznik Pedagogické fakulty – na ní existuje do poloviny 80. let také katedra geografie (zajišťuje učitelství oborů pro ZŠ).

1966

Katedra získává oprávnění udělovat titul RNDr. pro obor *Teorie vyučování zeměpisu*.

1997

Otevřeno první odborné studium (*Geografie-geoinformatika*).

2001

Osamostatňuje se katedra geoinformatiky.

2003

Otevřeno druhé odborné studium (*Mezinárodní rozvojová studia*).

2006

Otevřeno třetí odborné studium (*Regionální geografie*).

2007

Osamostatňuje se katedra rozvojových studií.

Zákonem Prozatímního Národního shromáždění Republiky československé ze dne 21. února 1946 byla obnovena starobylá olomoucká univerzita, založená již roku 1573, pod novým názvem Univerzita Palackého. Základy budoucího geografického pracoviště byly položeny v jejím Ústavu přírodních věd. Úkolem ústavu totiž bylo zajišťovat tzv. „biennium přírodních věd“, první 4 semestry studia učitelství pro střední školy, které bylo nutno dokončit na přírodovědeckých fakultách jiných univerzit (Praha, Brno či Bratislava).

V rámci vysokoškolské reformy provedené v roce 1953 byla Univerzita Palackého reorganizována: učitelství studium byla převedeno na nově vytvořenou Vysokou školu pedagogickou (VŠP). Právě na ní byla založena první samostatná fakulta přírodních věd v Olomouci. Geografové byli zařazeni do Katedry geologie a geografie, v jejím rámci měl jistou autonomii Zeměpisný ústav a Ústav mineralogie a petrografie. Po pouhých pěti letech existence splynula v září roku 1958 VŠP opět s Univerzitou Palackého, v jejímž rámci byla vytvořena samostatná přírodovědecká fakulta. Od 1. května 1959 se její součástí stala i první olomoucká katedra geografie. Do jejího čela byl postaven Otakar Tichý, dřívější proděkan Vysoké školy pedagogické v Brně, v té době první docent (později profesor) pro teorii vyučování zeměpisu v Československu.

Rok po založení získala nové, dispozičně velmi vhodné prostory v budově na třídě Svobody 26, v nichž sídlí až do současnosti. V červnu 2009 bude otevřena nová moderní budova přírodovědecké fakulty na třídě 17. listopadu, do níž se katedra geografie přestěhuje. Paralelně s katedrou geografie na přírodovědecké fakultě existovala v letech 1964–1986 také katedra zeměpisu na pedagogické fakultě.

Shodně s celkovým zaměřením fakulty bylo hlavním úkolem katedry geografie vzdělávání učitelů (středněškolských profesorů) zeměpisu, katedra zeměpisu pak zajišťovala vzdělávání budoucích učitelů základních škol.

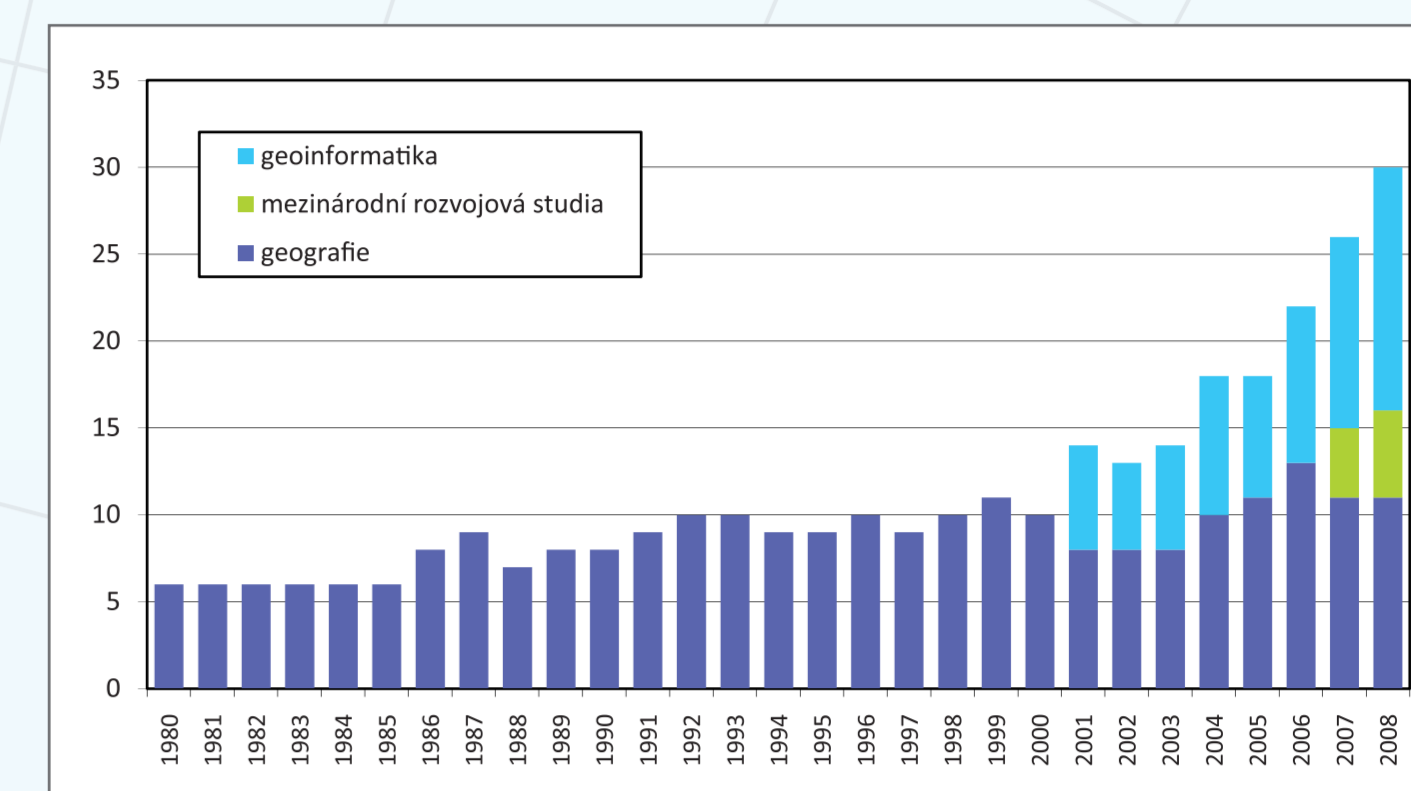
Rok 1989 představoval zásadní společensko-politický obrat ve všech sférách života české společnosti, přirozeně byl také impulzem k výrazným změnám na olomoucké univerzitě. V případě katedry geografie byl tento proces ještě umocněn prakticky úplnou generační obměnou (krátce po sobě odchází do důchodu celá „zakladatelská“ generace docentů: Šprincové, Zapletalová, Machyčka, Panoše).

Katedra postupně opouští své jednostranné zaměření na výchovu budoucích středněškolských učitelů a rozvíjí další obory: od počátku 90. let geoinformatiku (bakalářské studium otevřeno v roce 1997), od roku 2003 také mezinárodní rozvojová studia. Ani jeden z těchto oborů se nicméně nemohl stát pro katedru geografie profilovým a po plném etablování na jejich základě vznikají samostatná, byť s geografii i nadále úzce provázaná a spolupracující, úžeji zaměřená pracoviště: katedra geoinformatiky (od 1. 9. 2001) a katedra rozvojových studií

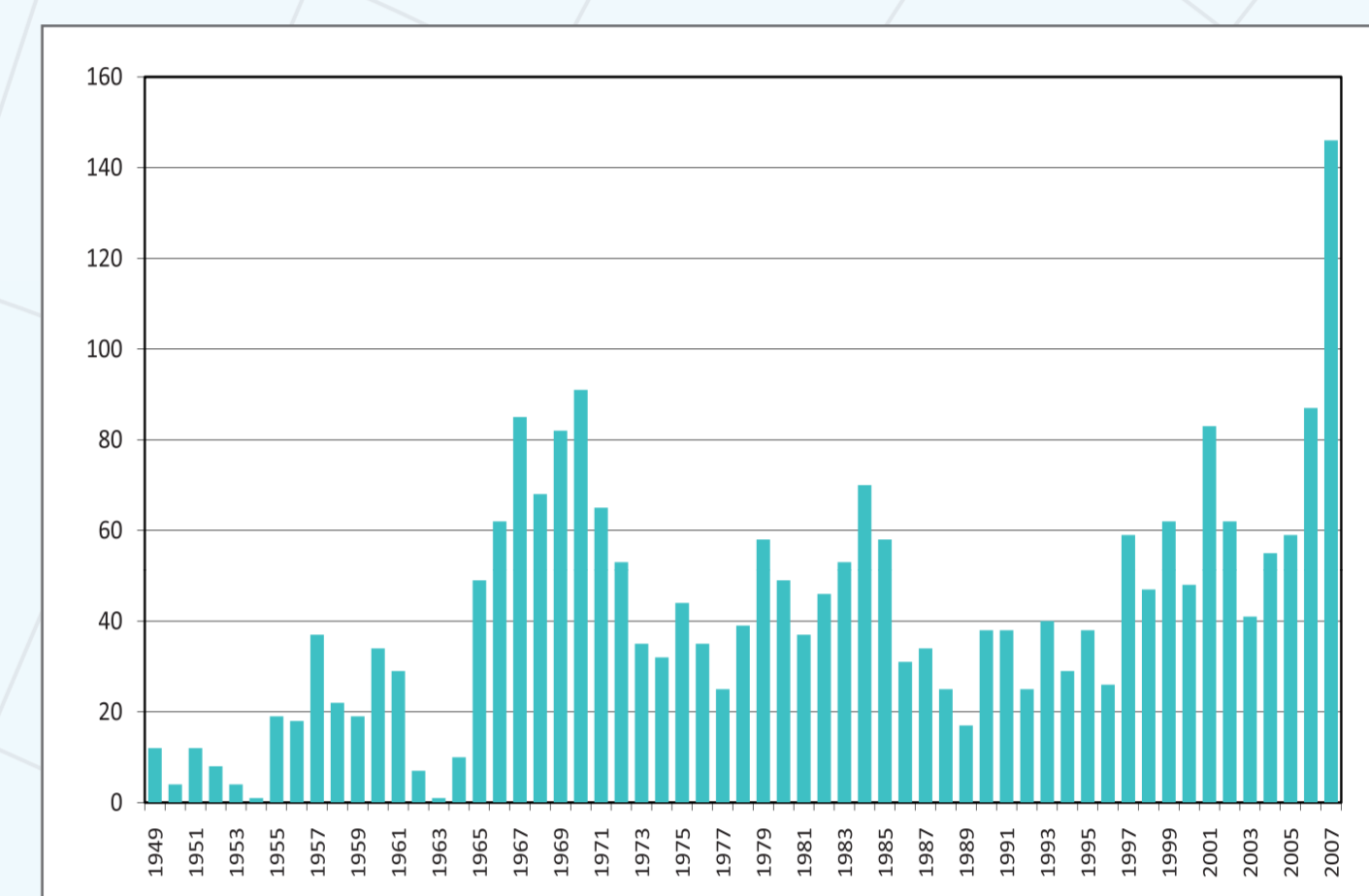
(od 1. 9. 2007). Až z iniciativy doc. Touška (vedl katedru v letech 2004–2007) byl akreditován bakalářský studijní obor regionální geografie, na který byli přijati první studenti v akademickém roce 2006/2007. V roce 2008 byl akreditován i stejnojmenný navazující magisterský obor, katedra tak poprvé ve své historii nabízí magisterské vzdělání v geografii jak pedagogického, tak odborného zaměření.

V období po roce 1989 dochází k výraznému nárůstu vědecko-výzkumných aktivit pracoviště, výrazně se také zintenzivňují jeho styky s partnery, zejména v zahraničí. Podobně jako v předchozím období rozvíjí jednotliví členové katedry vlastní oblasti výzkumu, díky početnému nárůstu se ale posiluje i možnost týmové spolupráce. S cílem posílení koordinace těchto aktivit jsou v rámci katedry od roku 2005 vytvořena oddělení (fyzické geografie, sociální geografie a do roku 2007 i oddělení mezinárodních rozvojových studií).

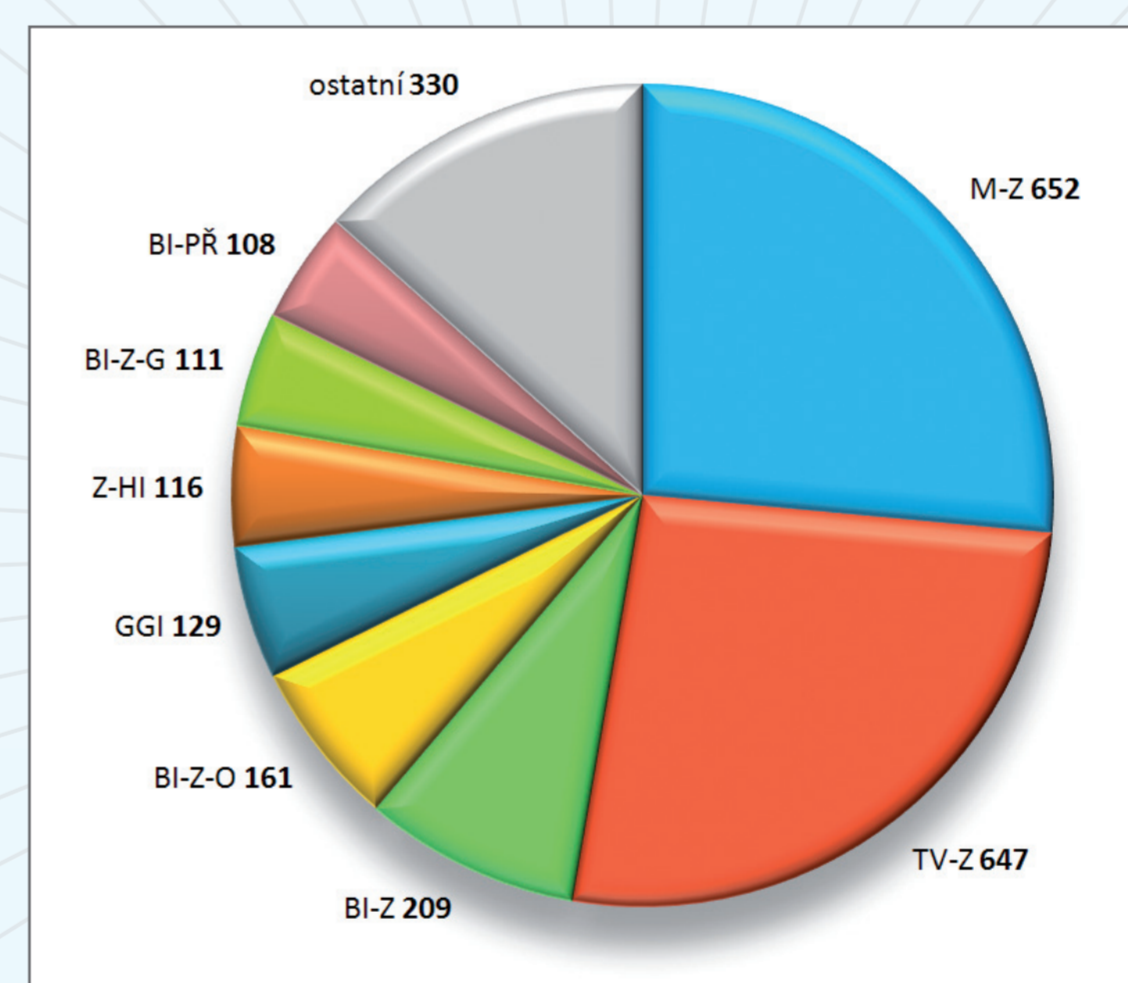
V akademickém roce 2008/2009 na katedře geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci působí patnáct akademických pracovníků (6 docentů, 7 odborných asistentů s Ph.D., 1 asistentka, 1 lektor). Na výuce navíc participuje devět externích vyučujících, na katedře pracují i dvě administrativní pracovníce. Počátkem akademického roku byla na studijních oborech garantovaných katedrou (regionální geografie, učitelství studium geografie) a na studijních oborech, pro které zajišťuje katedra výuku geografických disciplín (geoinformatika, rozvojová studia), zapsáno 878 studentů.

Počty akademických pracovníků geografických pracovišť Přírodovědecké fakulty UP od roku 1980.

Vývoj počtu absolventů od roku 1949.

Struktura absolventů podle oborů v letech 1949–2008 (od počátku obnovy univerzity v Olomouci vystudovalo geografii 2 463 studentů).

Handwritten letter from Ing. Julius Binder to the Dean of the Faculty of Science, dated 26. 5. 1992. The letter discusses a student's complaint about a plagiarism case and requests a resolution. The letter is signed by Ing. Julius Binder.

Promoce absolventů v roce 1957.

Pracovníci katedry na společné fotografii z roku 2003.

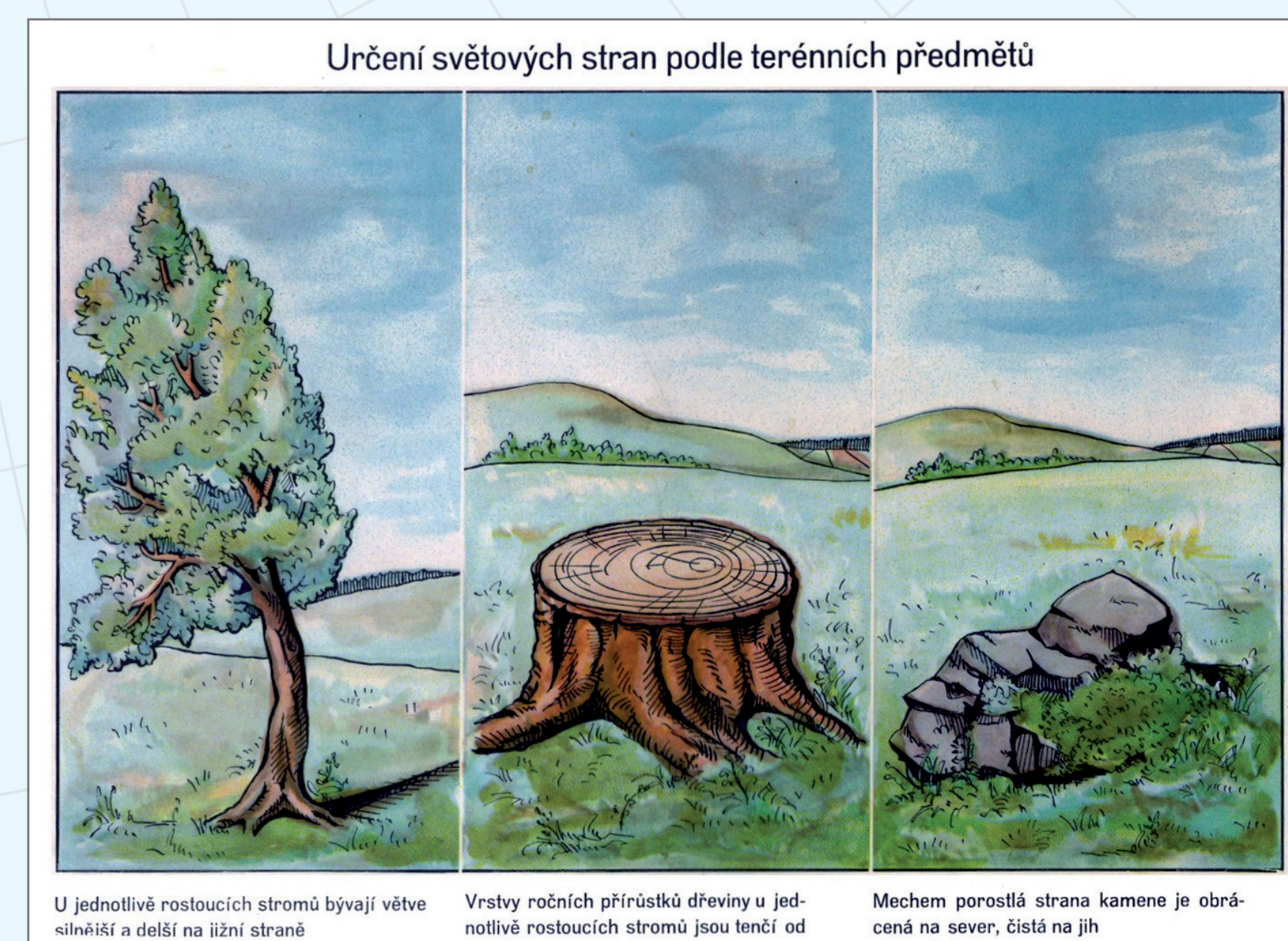
Katedra geografie patří mezi ta pracoviště Přírodovědecké fakulty UP, která v roce 2009 mění adresu stěhováním do nové budovy na třídě 17. listopadu. Slavnostní otevření budovy proběhne 22. června 2009.

Two tables showing the curriculum of the Faculty of Science in 1980. The tables list subjects, credits, and exam results for various courses.

Co se učilo v roce 1980.

Praktická terénní výuka v 50. letech.

Ukázka učební pomůcky z roku 1959.